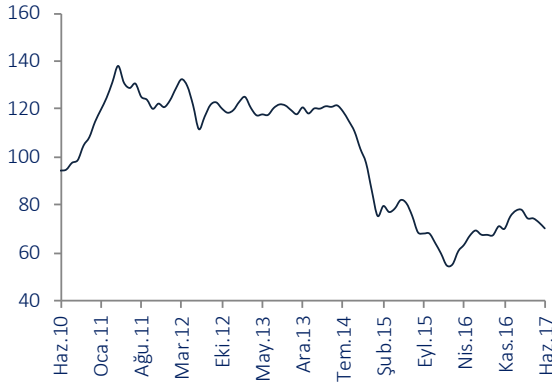

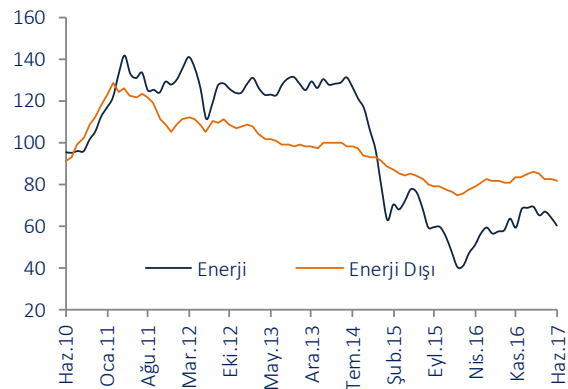
- Haziran ayında emtia fiyatları genel endeksi gerileyerek düşüşünü dördüncü aya taşıdı. Endekste ki aylık düşüş %3,4 oranında gerçekleşti.
- Çin’de metal emtia talebinin yüksek olduğu inşaat sektöründe ve imalat sanayiinde aktivite ılımlı seyrini 2017 yılında da sürdürüyor. Ancak, özellikle inşaat sektörünün 2016’daki oldukça güçlü performansının etkisiyle oluşan baz etkisi emtia fiyatları üzerinde 2017 başından bu yana baskı yaratmaya devam ediyor. Talep gelişmelerinin yanı sıra birçok metal ürününde yüksek stoklar ile arz koşullarında iyileşme beklentisi fiyatlar üzerinde aşağı yönlü baskı yaratıyor.
- Alt endeksler bazında incelendiğinde, fiyatlardaki düşüşün büyük ölçüde genele yayılmış olduğu görülüyor. Enerji endeksi Haziran ayında %6,1 oranında gerilerken, metal ve tarım endekslerinde düşüş sırasıyla %0,7 ve %1,6 düzeyinde kaydedildi.
- Bu dönemde emtia piyasasında tek ayrışma tahıl piyasasında gözlemlendi. Rekolteye yönelik endişeler bir miktar etkisini kaybetmekle birlikte tahıl fiyatlarını Haziran ayında da yukarı çekti.

EMTİA FİYAT ENDEKSLERİ (2010=100)

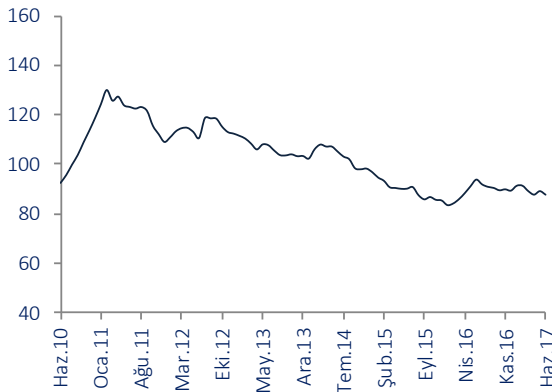
Emtia Fiyatları Genel Endeksi

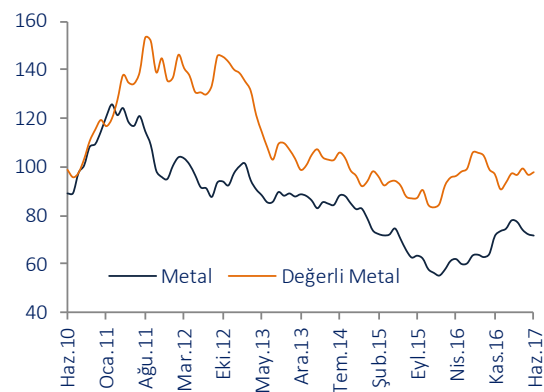
Enerji ve Enerji Dışı

Tarım *

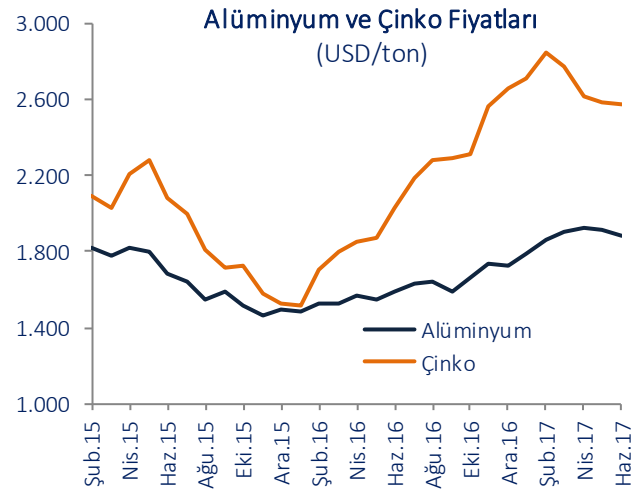
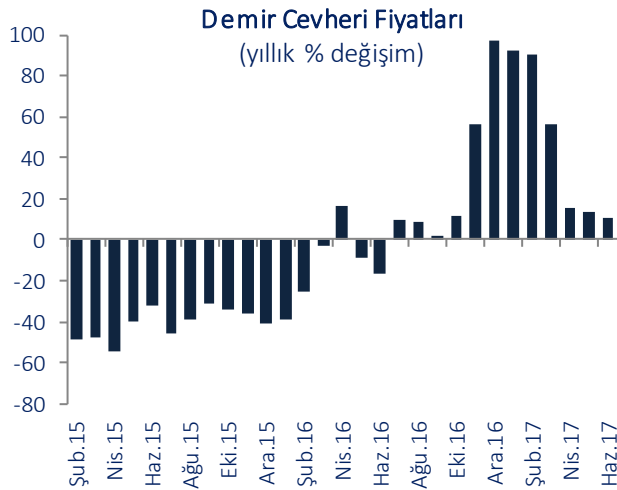

Metal *

EMTİA PİYASALARINDA SON GELİŞMELER

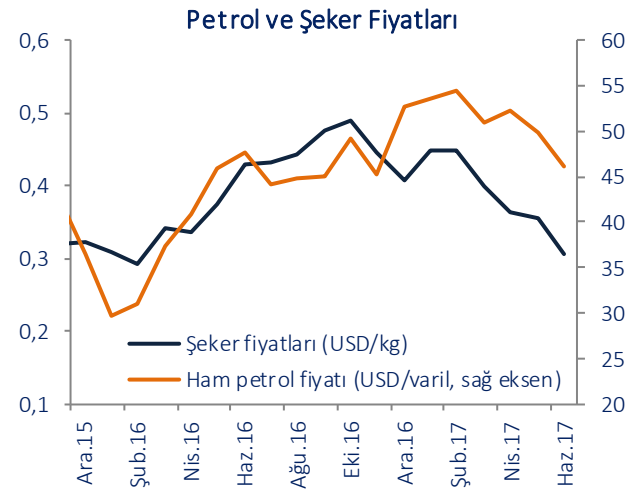
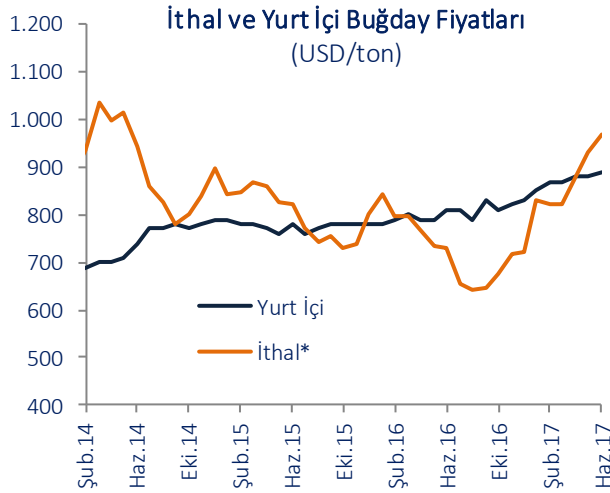
- Mayıs ayında düzenlenen OPEC toplantısında üretim kesintisi süresinin Haziran 2017'den Mart 2018'e kadar uzatılması kararına rağmen petrol stoklarının yüksek seyretmesi Haziran ayında ham petrol fiyatları üzerinde baskı yaratırken, fiyatların aylık bazda %7,5 oranında gerilediği görüldü. ABD'de petrol kuyularının yüksek verimlilik ile faaliyet göstermesinin stokların yükselmesinde etkili olduğu düşünülüyor.
- 2016 yılında Çin'de inşaat ve imalat sanayiindeki güçlü aktivite metal ürünlerine olan talebin önemli ölçüde artmasına neden olurken, bu paralelde bir çok metalde fiyatlar yükselmişti. Ancak, sektörlerdeki güçlü seyrin muhafaza edilememesi nedeniyle Çin kaynaklı metal talebinin azalması 2017 yılında fiyatların gerilemesine neden oluyor.
- Demir cevheri fiyatları yıllık bazda artış kaydetmesine karşılık aylık bazda Mayıs ayındaki %11,1 oranındaki düşüşün ardından Haziran ayında da %7,9 oranında gerileyerek aşağı yönlü seyrini sürdürdü. Çin talebinin zayıf seyrinin süreceği beklentisi ve stoklardaki yüksek seviye demir fiyatlarını aşağı yönlü etkiliyor.

- Haziran ayında alüminyum fiyatları %1,4 oranında geriledi. Çin'in üretim kapasitesinin ne kadarını kullanacağına dair belirsizlikler nedeniyle fiyatlardaki hareketin sınırlı kaldığı gözlemlendi. Çinko fiyatlarında aylık bazda %0,6 oranında gerileme yaşanırken, yıllık artış %27 düzeyinde gerçekleşti. Şubat ayında zirve değerine ulaştıktan sonra gerek kâr satışları gerekse nispeten zayıf talep beklentileriyle gerilemeye başlayan çinko fiyatlarının yılın kalanında bu seyrini sürdüreceği öngörülmüyor.
- Bakır fiyatları da geçtiğimiz yıl talep koşullarının güçlü seyriyle önemli ölçüde yükselmiş, bu yılın Şubat ayı ile birlikte fiyatlarda bir miktar geri çekilme yaşanmıştı. Haziran ayında aylık bazda %2,1 oranında yükselen bakır fiyatlarında yıllık değişim hâlâ %23 düzeyinde seyrediyor. Bakır fiyatlarında yılın kalanında bir miktar düzeltme yaşanması beklense de bu düzeltmenin cüzi oranda gerçekleşeceğini düşünüyoruz. Nikel fiyatları da yüksek stoklar ve arz koşullarının iyileşme beklentisi paralelinde Haziran ayında %2,4 oranında geriledi.

EMTİA PİYASALARINDA SON GELİŞMELER

- Gıda fiyatları genel olarak hava koşullarının iyi seyretmesi sonucunda beklentilerin üzerinde gerçekleşen rekor nedeniyle Haziran ayında geriledi. Buna karşılık, buğday ve pirinç başta olmak üzere tahıl fiyatları önümüzdeki döneme ilişkin zayıf rekor beklentileri paralelinde önemli ölçüde yükseldi. Kuzey Amerika'da yılın ikinci yarısında yoğun yağış olasılığının gerilemesine rağmen tahıl fiyatları üzerinde artış baskısı yaratmaya devam ettiği görülüyor. ABD Tarım Bakanlığı'nın buğday üretim tahminlerini Haziran ayında aşağı yönlü revize etmesi buğday fiyatlarını artırırken, bu durumun önümüzdeki aylarda da sürmesi bekleniyor.
- Yurt içinde bir çok tarımsal ürüne %130'a kadar uygulanan ithalat gümrük vergisi oranı geçtiğimiz günlerde %25-%45 bandına çekilmişti. Buğday ithalatında %45 düzeyine indirilen vergi ile ithal edilen ürün, taşıma masrafları göz ardı edildiğinde, Haziran ayı itibarıyla yurt içinde üretilen buğdaya kıyasla %9 daha fazla maliyetli durumda. Ancak, önümüzdeki dönemde gerek kurlarda gerekse küresel buğday fiyatlarında yaşanabilecek değişimlerin ithal buğdayı daha ucuz hale getirmesi halinde Türkiye'nin buğday ithalatına yönelmesi mümkün olabilecektir. Bu durumda, yurt içinde buğday fiyatları gerilerken, zarar eden yerli üreticinin buğday ekiminden vazgeçebileceği ve izleyen yıllarda da buğday üretiminin kademeli olarak gerileyebileceği düşünülüyor.

- Petrol fiyatlarının gerilemesi ile etanol talebi düşerken, bu durumun etanol üretiminde kullanılan şeker fiyatlarına olumsuz yansıdığı gözleniyor. Ayrıca Güney Amerika'da ve önemli şeker kamışı üreticisi olan Tayland'da şeker kamışı üretiminin yüksek seyri Haziran ayında fiyatlar üzerinde aşağı yönlü baskı yarattı. Böylece, şeker fiyatlarında aylık düşüş %13,4 olurken, yıllık düşüş %30 seviyelerine yaklaştı.
- Üretiminin önemli bir bölümü Güney Amerika'da gerçekleştirilen kahvenin fiyatı da Haziran ayında %4,5 oranında geriledi. Genel itibarıyla Güney Amerika'nın üretimde ağırlığı olduğu şeker, kahve ve mısır gibi ürünlerde hava koşullarına ilişkin beklentiler ve gerçekleşmeler fiyatların kısa ve orta vadeli seyrinde önemli ölçüde belirleyici oluyor.

EMTİA PİYASALARINDA BEKLENTİLER

- Çin’de iktisadi faaliyete yönelik belirsizlikler metal fiyatlarının yön bulmasını zorlaştırırken, fiyatlarda eğilimin 2017 yılı başından bu yana aşağı yönlü olması faaliyetlerin bir miktar yavaşladığına işaret ediyor. Önümüzdeki dönemde Çin kaynaklı emtia talebinde bir miktar yavaşlama beklenirken, bu paralelde metal fiyatlarının gerileyeceği öngörülüyor.
- Petrol fiyatları Haziran ayında yılın en düşük seviyelerini gördü. Fiyatların yılın kalanında bir miktar toparlanması bekleniyor.
- Kuzey Amerika’da yılın ikinci yarısında “El-Nino” benzeri bir fırtına yaşanma olasılığının azalmasına karşın, fırtına olmasa bile yoğun düzeyde yağış beklentisi tarım ürünleri rekoltesine ilişkin soru işaretlerini beraberinde getiriyor. Bu çerçevede, yılın ikinci yarısında tarım ürünleri fiyatlarının yüksek seyredeceği tahmin ediliyor.

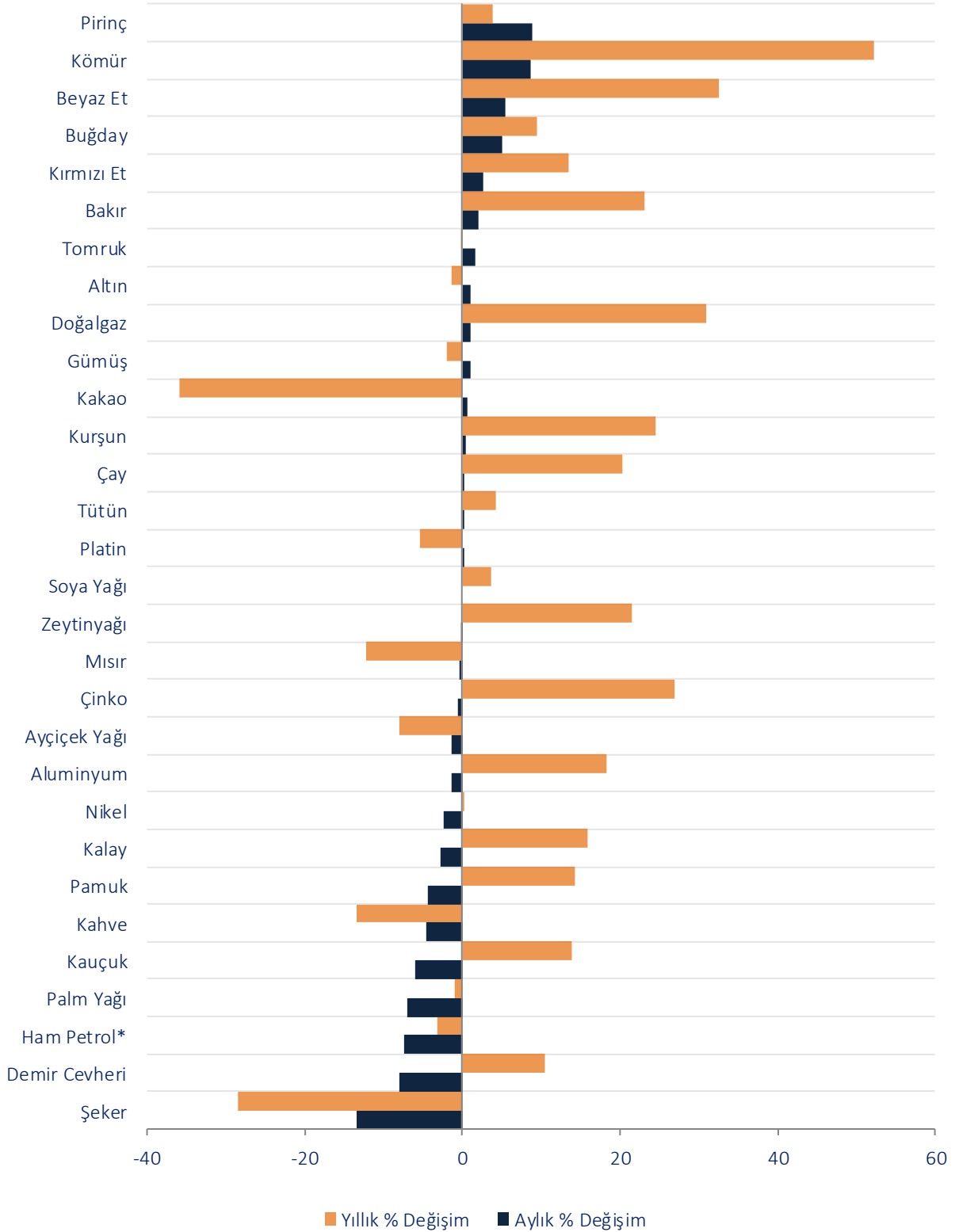
EMTİA FİYATLARI: Gerçekleşme ve Tahminler

		Gerçekleşme				Tahmin			
		2000	2014	2015	2016	2017	2018	2020	2025
Enerji									
Ham Petrol*	USD/varil	28,2	96,2	50,8	42,8	55,0	60,0	62,9	71,0
Kömür	USD/ton	26,3	70,1	57,5	65,9	70,0	60,0	55,4	57,7
Doğalgaz (Avrupa)	USD/milyon btu	3,9	10,1	7,3	4,6	5,0	5,2	5,6	6,7
Tarım									
Kakao	USD/kg	0,9	3,1	3,1	2,9	2,2	2,3	2,4	2,7
Kahve	USD/kg	1,9	4,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5
Çay	USD/kg	1,9	2,7	2,7	2,6	2,8	2,8	2,8	2,9
Soya Yağı	USD/ton	338	909	757	809	860	870	890	944
Mısır	USD/ton	89	193	170	159	160	163	170	189
Pirinç	USD/ton	202	423	386	396	385	389	397	418
Buğday	USD/ton	114	285	204	167	150	156	167	200
Kırmızı Et	USD/kg	1,9	4,9	4,4	3,9	4,0	4,0	4,0	4,1
Beyaz Et	USD/kg	1,3	2,4	2,5	2,5	2,4	2,4	2,4	2,3
Şeker	USD/kg	0,2	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Tomruk	USD/metreküp	275	465	389	387	380	385	395	422
Pamuk	USD/kg	1,3	1,8	1,6	1,6	1,9	1,9	1,9	2,1
Kauçuk	USD/kg	0,7	2,0	1,6	1,6	2,3	2,3	2,3	2,4
Tütün	USD/ton	2.976	4.991	4.908	4.806	5.000	4.960	4.880	4.686
Metal									
Aluminyum	USD/ton	1.549	1.867	1.665	1.604	1.800	1.828	1.885	2.037
Bakır	USD/ton	1.813	6.863	5.510	4.868	5.750	5.838	6.017	6.490
Demir Cevheri	USD/kuru ton	28,8	96,9	55,8	58,4	65,0	55,0	50,8	55,2
Kurşun	USD/ton	454	2.095	1.788	1.867	2.200	2.208	2.223	2.261
Nikel	USD/ton	8.638	16.893	11.863	9.595	10.500	11.034	12.183	15.610
Kalay	USD/ton	5.436	21.899	16.067	17.934	20.000	20.216	20.656	21.796
Çinko	USD/ton	1.128	2.161	1.932	2.090	2.750	2.600	2.566	2.481
Altın	USD/troy ons	279	1.266	1.161	1.249	1.225	1.206	1.169	1.081
Gümüş	USD/troy ons	5,0	19,1	15,7	17,1	17,3	17,2	17,0	16,5
Platin	USD/troy ons	545	1.384	1.053	987	1.000	1.032	1.098	1.283

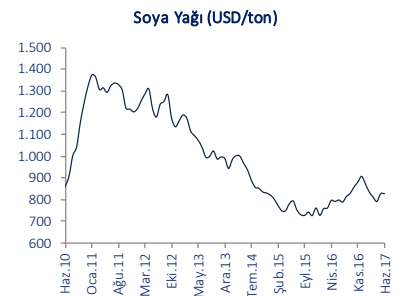
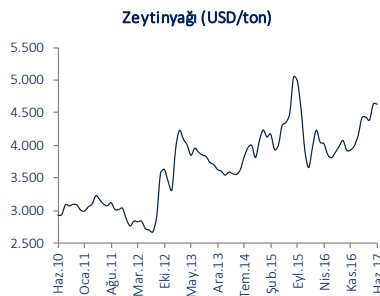
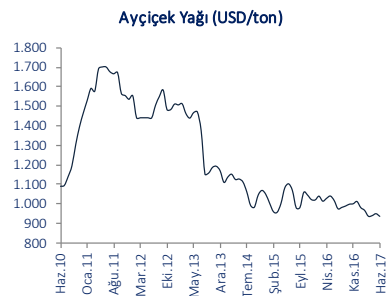
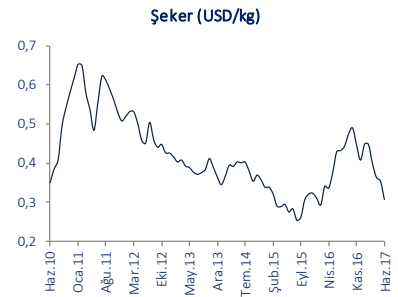
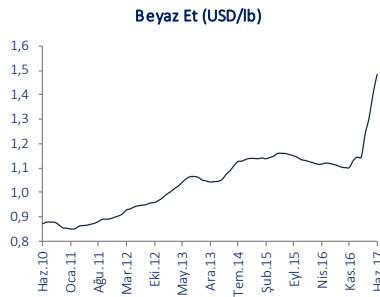
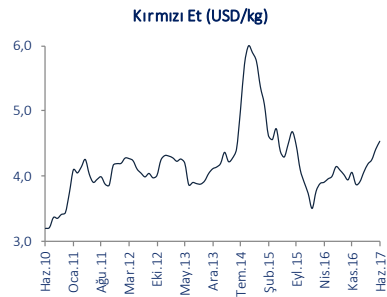
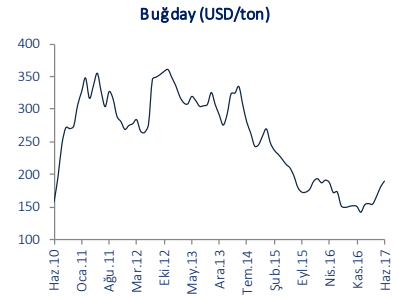
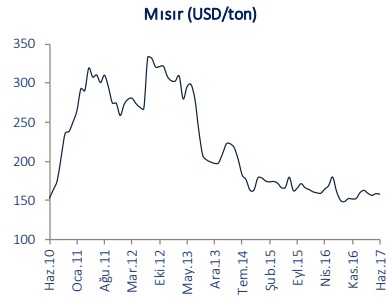
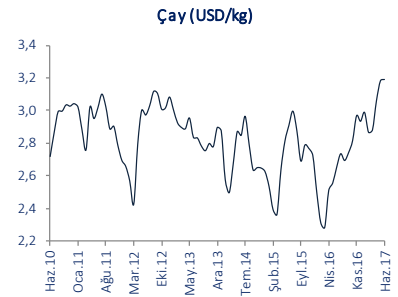
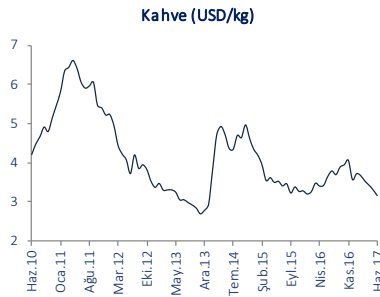
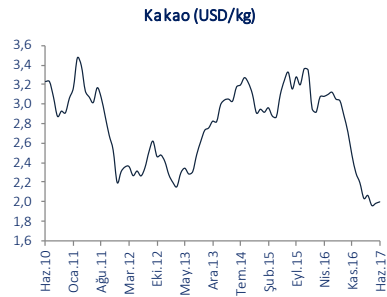
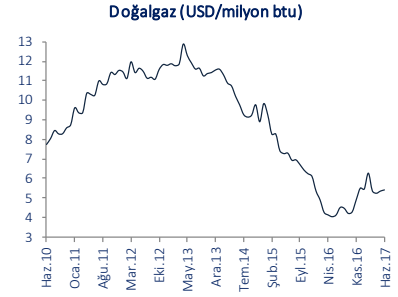
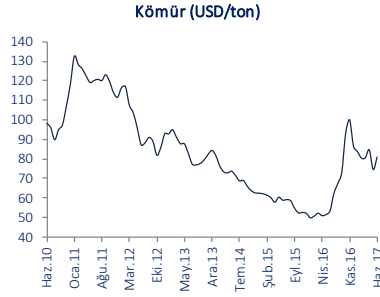
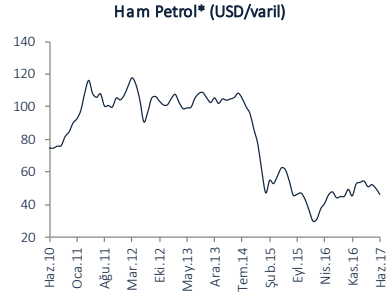
Kaynak: Dünya Bankası

* Brent, WTI ve Dubai petroleri spot fiyatları ortalamasıdır.

Emtia Fiyatlarında Değişim Oranları (Haziran 2017)

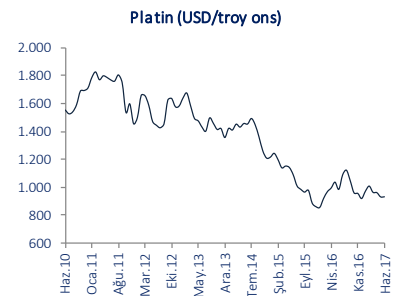
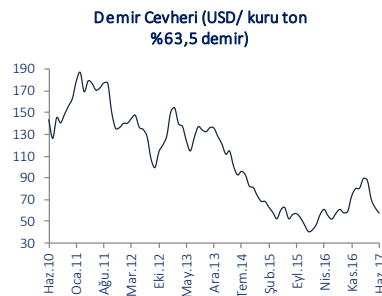
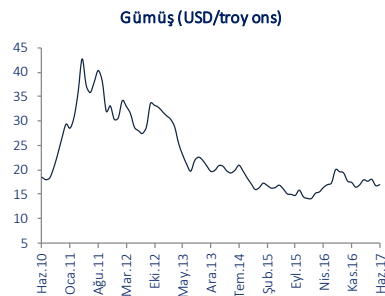
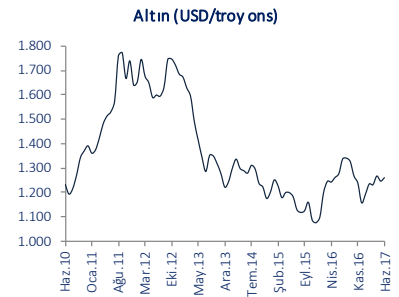
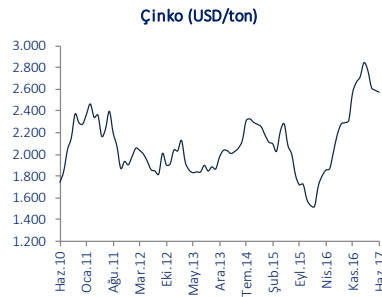
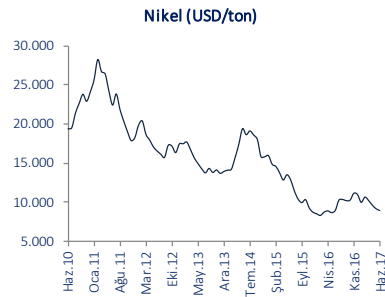
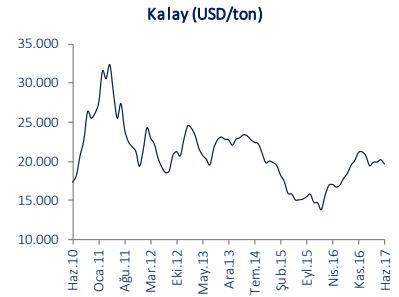
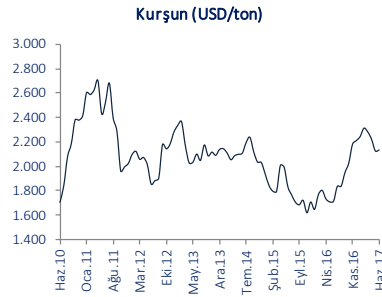
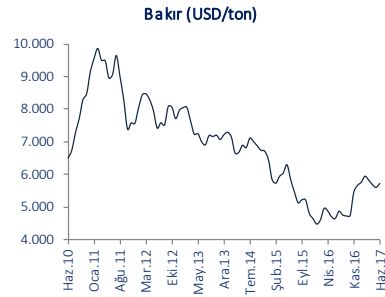
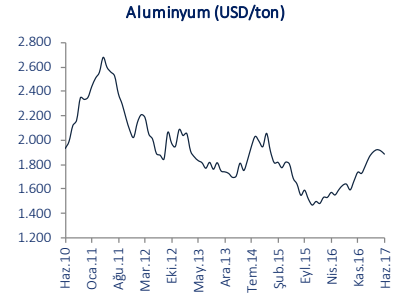
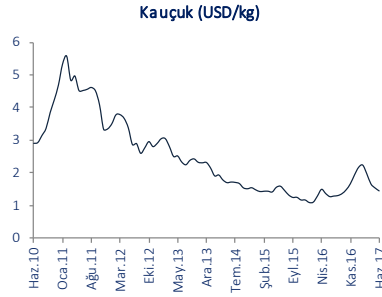
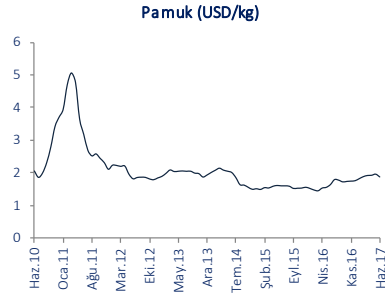
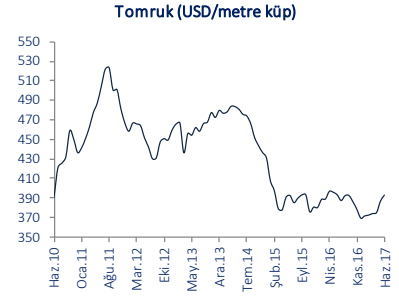
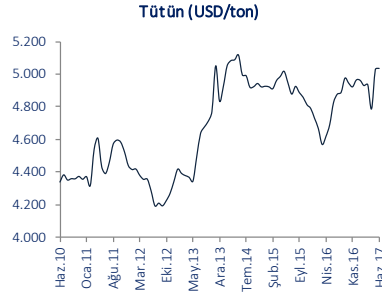
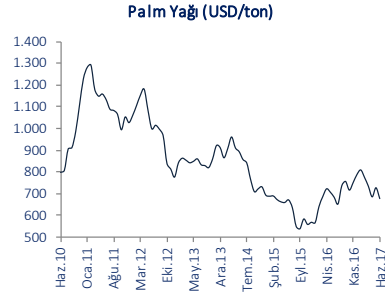
EMTİA FİYATLARI - I

Kaynak: Dünya Bankası, IMF

* Brent, WTI ve Dubai petrolleri spot fiyatları ortalamasıdır.

EMTİA FİYATLARI - II

Kaynak: Dünya Bankası, IMF

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

Izlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <http://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.